

Terug in de Blokslootpolder

Lânferhuzer

Kerstvakantie 1964/1965. Een klein groepje leerlingen van de MULO in Joure gaat onder leiding van Foppe Kielstra op vogelexcursie naar de Blokslootpolder en de Greate Griene tussen Joure en Sneek. De groep beschikt slechts over een eenvoudige verrekijker van Kielstra. Kielstra was leraar Frans, maar omdat hij ook geïnteresseerd was in de natuur, deed hij er en passant ook biologie bij. Een van de leerlingen kwam uit het besloten gebied ten zuidoosten van Joure. Voor hem was dit een onbekend gebied en erg indrukwekkend door zijn weidsheid en verlatenheid. De grote aantallen eenden en ganzen vond hij schitterend. Het volgende voorjaar bezocht hij met klasgenoten uit Goïngarijp het gebied nogmaals. Wat een vogels en wat een eieren van weidevogels en eenden. Later kwam hij als zich ontwikkelend vogelaar vaker in dit gebied, vooral 's winters op zoek naar eenden en ganzen, alleen of met zijn ook in vogels geïnteresseerde vriend en dorpsgenoot. Er waren weinig mogelijkheden in het gebied te komen. Via het fietspad langs de rijksweg van Joure naar Sneek, die toen nog de E43 heette, ging het op de fiets of de brommer naar de Fammesrakken. Via het polderdijkje liepen ze langs het Jentjemeer en de Langstaartenpoel richting Greate Griene. Het was nog vóór er een ontsluitingsweg kwam met boerderijbouw en zeer intensieve melkveehouderij. Op 11 mei 1968 vonden ze hier een nest met 5 eieren van de Grauwe Gors, althans dat dachten ze. Het zal

wel een nest van de Veldleeuwerik zijn geweest. Maar ook de Velduil, de toen nog algemene Bonte Kraai en in de broedtijd de Gele Kwikstaart kwamen ze hier tegen. En vooral eenden en ganzen. Op hun manier maakten ze al protocollen van het foerageergedrag van Torenvalken.

17 augustus 1967. De Friese Koerier doet verslag van het ruilverkavelingsrapport van de in voorbereiding zijnde ruilverkaveling Akmarijp die ook de Blokslootpolder zal omvatten. Recreatie, ontsluiting en slechte ontwatering zijn de hoofdmotieven voor de ruilverkaveling. Het noordelijk deel, de Kop van de Bloksloot, zal natuurgebied worden.

29 december 2004. De vogelaar bezoekt na vele jaren op doorreis met zijn echtgenote weer eens de Blokslootpolder. In 1973 was het gebied al gemakkelijk toegankelijk door de ontsluitingsweg, maar de weidevogels waren al op hun retour. Tot in 1978 werd het gebied nog af en toe bezocht. Daarna was de Blokslootpolder geen reisdoel meer. Het gebied had niet meer te bieden wat hij er zocht. Op 29 december 2004 zagen ze veel ganzen en wat Kieviten en Goudplevieren. Prachtig vond zijn vrouw het hier, de rust en de ruimte. De vogelaar probeerde haar duidelijk te maken wat hier allemaal verloren was gegaan, maar hij had niet de illusie dat hij daarin slaagde.

28 december 2011. Een dikke bewolking geeft een somber weerbeeld. Er waait een stevige wind en het is waterkoud. De vogelaar bezoekt met zijn jeugdvriend opnieuw de Blokslootpolder. Nostalgie. Ze weten na al die jaren nog waar ze bepaalde vogels waarnamen, waar de nesten van Torenvalken zaten. Ze discussiëren weer over de vraag of ze hier nu wel of niet een nest van de Grauwe Gors hebben gevonden. Maar wat ze hier aantreffen stemt hen niet blij. Het grootste deel van de Blokslootpolder is zeer diep ontwaterd. Alleen ganzen voelen zich nog thuis op de monocultuur van Engels raaigras. Langs de weg zitten enkele Buizerden. Zij zullen komend voorjaar van jagers, vogelwachters en boeren weer de schuld krijgen van de afwezigheid van weidevogels.

Figuur 1. Blokslootpolder 2 mei 2012. Voormalig rijk weidevogelgebied. Rechts op de foto de ontsluitingsweg. In de berm kan Paardenbloem en Fluitekruid zich nog wat handhaven.

Het noordelijk deel van de polder is reservaat van Staatsbosbeheer. Dwars door het gebied loopt een pad dat van 1 maart tot 1 juli niet toegankelijk is, maar nu vrij betreden mag worden. Langs het pad zitten enkele duizenden Kol- en Brandganzen. De vogelaars besluiten het pad niet te betreden om verstoring te voorkomen. Maar de ganzen gaan na een kortstondig verblijf in het reservaat toch snel vooral foerageren op het raaigras in de polders rondom. Zowel op het plas-drasland in het reservaat en op de Greate Griene als op de Goëngarijpter Poelen zitten nauwelijks eenden. Op de Greate Griene wel een duizend Kieviten en 50 Goudplevieren. Een eenzame Scholekster suffend aan de waterkant. Geen enkele Torenvalk, wel enkele Buizerden en een Blauwe Kiekendief.

2 mei 2012. Toch nieuwsgierig besluit de vogelaar het gebied in het voorjaar nogmaals te bezoeken om te zien hoe de vlag er nu bij hangt voor met name de weidevogels. Heerlijk weer, maar wat heilig. In het agrarisch deel van de Blokslootpolder zitten ogenschijnlijk ongestoord in twee groepen een 200 Grauwe Ganzen. Een groepje van 22 Regenwulpen zoekt voedsel. Er zingt zowaar nog een Veldleeuwerik. Weidevogels zijn er nauwelijks. Een Scholekster valt een Bruine Kiekendief aan en met goed kijken lukt het één Grutto in het al lange gras te vinden. Geen enkele Kievit kan in het kijkerbeeld worden gevangen. Het gras is vrijwel zonder bloemen. Alleen een enkele Paardenbloem geeft nog wat kleur aan het gras. "Dêr't it tilt fan fee en blommen" schreef J.L. van den Burg in het derde couplet van It Heitelân. Ja zeker, maar sinds het vee domineert in de Blokslootpolder, tilt het er vooral op van Engels raaigras. Net zo min als elders gaan ook hier tegenwoordig vee en blommen nog samen. Das war damals. In de Kop van de Bloksloot is meer leven. Het waterpeil in de sloten is hoog en hier en daar staat het land nog plasdras. Een groepje van negen Kemphanen foerageert er. In veel percelen komt de groei en bloei van Pinksterbloemen, Veldzuring, Boterbloemen en zeggen op gang. Hier en daar is ook sprake van enige verrassing. Op twee plaatsen jodelen Wulpen. Vijf Veldleeuweriken zingen hoog in de lucht. Met name in de westelijke helft zitten behoorlijke aantallen Kieviten en Grutto's. Twee paar Grutto's vallen een overvliegende Bruine Kiekendief aan. Scholeksters zijn schaars en van de Tureluur worden totaal drie vogels gezien. Slobeenden en Zomertalingen ontbreken, maar Krakeenden zijn met meerdere paren aanwezig. Mensen ontbreken vrijwel, maar op het water komt de recreatievaart al op gang. Om het gebied loopt een kade waarover een rondwandeling van vier kilometer gemaakt kan worden. Aan dit pad, vooral aan de zijde van de Oudeweg en van de Goëngarijpter poelen, bevinden zich aanlegvoorzieningen voor de watersport. Staatsbosbeheer is vandaag met groot materiaal uitgerukt. Het pad rondom wordt gemaaid, hoewel er nog nauwelijks gras op staat. Alle borden en banken

worden met een hogedrukspuit schoongespoten, ook langs het pad dat tot 1 juli ten behoeve van de broedvogels is afgesloten. Rond alle banken wordt met een bosmaaier de vegetatie verwijderd evenals op een aanlegplaats aan de overzijde van de Oudeweg. Alles wordt in gereedheid gebracht om de binnenkort te verwachten toeristen zoveel mogelijk te gerieven. Het pad en de voorzieningen creëren rondom het gebied een strook die als gevolg van verstoring vooral door kwetsbare vogelsoorten gemeden zal worden. "Voor welke soorten heeft dit gebied een reservaatstatus?", vraagt de vogelaar zich af. Kennelijk vooral voor weidevogels, want onder druk van de weidevogelmaffia zijn alle bomen en struiken rondom gekapt. Er zou eens een Buizerd of een Zwarte Kraai in kunnen broeden. Het zal weinig helpen. Aan de overkant van de Oudeweg staan nog volop bomen en over het water klinkt vandaar de zang van Tjiftjaf en Vink. Zoals Gerard Ouweeneel in 2011 al eens in het Vogeljaar schreef, zijn Staatsbosbeheer en andere beheerders van natuurterreinen er niet meer voor het beheer en de bescherming van de natuur. Ze zijn er voor het toegankelijk maken van de terreinen voor het publiek en voor het creëren van draagvlak door toe te geven aan de vox populi, wat in Friesland inhoudt dat er maatregelen worden genomen om weidevogels te beschermen met irrelevante acties waarbij de werkelijke redenen waarom de weidevogels verdwijnen worden genegeerd.

Figuur 2. 28 december 2011, links de Kop van de Bloksloot, rechts de Goëngarijpter Poelen en op de achtergrond de Greate Griene. Recreatievoorzieningen leggen een zwaar stempel op het natuurgebied Kop van de Bloksloot.

De heilige lucht, vaak een ergernis voor vogelaars door de beperking van het zicht, doet vanmorgen zijn zegenrijke werk door de oprukkende bebouwing van Sneek grotendeels aan het oog te onttrekken en overige bebouwing rondom minder storend te maken. Bij Joure kan de toegang tot de A7 slechts moeizaam worden verkregen en in een eindeloze stroom auto's zet de vogelaar koers naar zijn vrijwillig gekozen diaspora.

Lânferhuzer